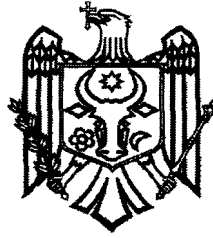

CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU

2043, mun. Chișinău, str. Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

CHISINAU
COURT OF APPEAL

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

4-35/5-243

20.02.19

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

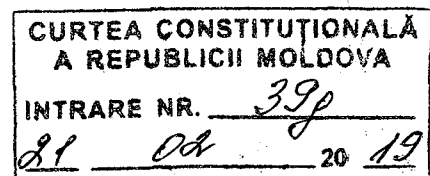
Curtea de Apel Chișinău, vă remite sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, înaintată în cadrul examinării în ordine de apel a cauzei civile la cererea de chemare în judecată înaintată de către Bîrcă Vasile către SC „Excelent capital” SRL, privind încasarea contravalorii serviciilor, a penalităților și a cheltuielilor de judecată.

Anexă:

- încheierea Curții de Apel Chișinău nr. 2a-2913/18 din 12 februarie 2019;
- sesizarea privind excepția de neconstituționalitate pe 42 file.

Vicepreședintele colegiului civil
al Curții de Apel Chișinău

Nelea Budăi

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004, Republica Moldova

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul
135 alin. (1) lit. a) și lit.g) din Constituție

I – AUTORUL SESIZĂRII

(Informații cu privire la autorul sesizării și eventualul său reprezentant)

1. Nume/Denumire : **SRL „Excelent Capital”**

2. Cod fiscal : **1009600037871**

3. Funcția : **Administrator, Munteanu Gheorghe**

6. Numele și prenumele reprezentantului* : **Cabinetul Avocatului ”Scutelnic Constantin”**

7. Ocupația reprezentantului : **Avocat, Scutelnic Constantin**

II – OBIECTUL SESIZĂRII

12. Onorată Curte,

obiectul prezentei sesizări îl constituie art.18 alin.(2) din Legea nr.105 din 13 martie 2013, privind protecția consumatorilor și textul analogic în redacțiile menționate mai jos :

Legea Nr. 105, din 13-03-2003, privind protecția consumatorilor, versiune în vigoare din data 19.07.16, în baza modificărilor prin LP153 din 01.07.16, MO215-216/19.07.16 art.475

Articolul 18. Remedierea, înlocuirea, restituirea contravalorii produsului, serviciului necorespunzător, reducerea prețului

Și anume considerăm neconstituțional textul alineatului 2 al art.18 :

”(2) Dacă vânzătorul, prestatorul refuză să satisfacă reclamația consumatorului conform prevederilor alin. (1), ei sînt obligați să dovedească vina consumatorului în ceea ce privește deficiențele apărute la produsul vîndut, serviciul prestat prin expertiza tehnică efectuată de o terță parte competentă în domeniu, abilitată în conformitate cu legislația, într-un termen de cel mult 14 zile calendaristice de la data înaintării pretenției de către consumator. În caz contrar, ei sînt obligați să îndeplinească cerințele prevăzute la alin.(1).”

Dar și textul cu sens analogic din art.18⁵ alin.3, din aceeași Lege nr.105, din 13-03-2003, privind protecția consumatorilor, versiune în vigoare din data 16.03.17 în baza modificărilor prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657

Articolul 18⁵. Modul de depunere și soluționare a reclamațiilor

”(3) Dacă vânzătorul, prestatorul refuză să satisfacă reclamația consumatorului conform prevederilor art. 18 alin. (2) și art. 181 alin. (1), ei sînt obligați să dovedească vina consumatorului în ceea ce privește deficiențele apărute la produsul vîndut, serviciul prestat prin expertiza tehnică efectuată de o terță parte competentă în domeniu, abilitată în conformitate cu legea, într-un termen de cel mult 14 zile calendaristice de la data depunerii reclamației de către consumator. În caz contrar, ei sînt obligați să îndeplinească cerințele prevăzute la art. 18 alin. (2) și art. 181 alin. (1) conform opțiunii consumatorului.”

Totodată și textul în redacția anterioară: inclusă în art.13 alin.2, a acestei legi, Nr. 105, din 13-03-2003, privind protecția consumatorilor, versiune în vigoare din data 17.04.2015 în baza modificărilor prin LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145

Articolul 13. Remedierea, înlocuirea, restituirea contravalorii produsului, serviciului necorespunzător, reducerea prețului

”(2)Dacă vânzătorul, prestatorul refuză să satisfacă reclamația consumatorului conform prevederilor alin.(1), ei sînt obligați să dovedească vina consumatorului în ceea ce privește deficiențele apărute la produsul vîndut, serviciul prestat prin expertiza tehnică efectuată de o terță parte competentă în domeniu, abilitată în conformitate cu legislația, într-un termen de cel mult 14 zile calendaristice de la data înaintării pretenției de către consumator. În caz contrar, ei sînt obligați să îndeplinească cerințele prevăzute la alin.(1).”

III – CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

13.

În fapt, la 15 martie 2017, Bîrcă Vasile a depus cerere de chemare în judecată împotriva societății cu răspundere limitată „Excelent Capital” privind încasarea contravalorii serviciilor, a penalităților și a cheltuielilor de judecată, cauza a fost examinată de către judecătoria Chișinău sediul Ciocana, Judecător – Sergiu Suvac dosar civil nr.2-738/17.

”În motivarea acțiunii reclamantul, Bîrcă Vasile, a indicat că la 19 aprilie 2016 s-a adresat către compania pîrîită pentru reparația automobilului său de model „Toyota Corolla”. Problema ce apăruse la automobil se trăgea de la „turbosuflor” și necesita diagnosticare și înlocuire.

În rezultatul efectuării lucrărilor de reparație a automobilului, reclamantul a achitat suma de 7800 lei, conform bonului fiscal și actului cu lista lucrărilor efectuate.

La 11 mai 2016, automobilul reclamantului s-a defectat din nou, problema fiind aceeași componentă.

În aceeași zi automobilul a fost transportat la stația de deservire tehnică a pîrîtului, unde reclamantul a mai achitat suma de 5100 lei doar pentru lucrările de reparație. Ulterior, automobilul s-a mai defectat la data de 07 iunie 2016, precum și la 25 octombrie 2016. Pentru ultimele lucrări-reparații auto, reclamantul a achitat suma de 1 173 lei și, respectiv, suma de 2 360 lei. În total, Bîrcă Vasile a achitat pentru lucrările de reparație a automobilului suma de 16 433 lei, termenul de garanție fiind de 12 luni.

Susține că ultima dată automobilul s-a defectat la 23 ianuarie 2017 în r-nul Anenii Noi și a fost remorcat cu ajutorul evacuatorului în mun. Chișinău. Pentru serviciile de remorcare, reclamantul a achitat suma de 1000 lei. Menționează că la 23 ianuarie 2017, precum și la 06 februarie 2017, pîrîtului i-a fost înaintată o reclamație pentru soluționarea litigiului pe cale amiabilă.

Pentru că nu i-a fost satisfăcută reclamația în termen de 14 zile, Bîrcă Vasile a calculat penalitatea în mărime de 5 % din prețul serviciului de 16433 lei, pentru o perioadă de 60 zile întârziere (23 ianuarie 2017 – 23 martie 2017), care constituie 49299 lei.

Solicită, reclamantul, Bîrcă Vasile, încasarea din contul pîrîtului, contravaloarea serviciilor necorespunzătoare de reparație auto în mărime de 16 433 lei, contravaloarea serviciilor de evacuare a automobilului în mărime de 1000 lei, penalitatea în mărime de 49299 lei și cheltuielile de judecată.

La 19 septembrie 2017, reprezentanta pîrîtului, societatea cu răspundere limitată „Excelent Capital”, - avocatul, Mîrzîncu Aurelia, a înaintat referința, prin care a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată ca fiind neîntemeiată (f.d.47-48).

În referință a indicat că reclamantul s-a adresat pîrîtului pentru acordarea serviciilor de reparație a „turbosuflorului” automobilului, care necesita diagnosticare și înlocuire. Pentru aceste lucrări la acel moment, reclamantul a achitat suma de 7800 lei.

Susține că la 11 mai 2016, reclamantul din nou s-a adresat pîrîtului pentru acordarea serviciilor de reparație, invocînd problema „turbosuflorului”, însă, în urma diagnosticării automobilului s-au stabilit probleme la motor, la pompa de ulei, consum de ulei în exces. Pentru serviciile de reparație, Bîrcă Vasile, a mai achitat 5100 lei. Reclamantului i s-a adus la cunoștință că disfuncționalitatea „turbosuflorului” nu se datora unui defect material sau a unor lucrări efectuate incorect, ci problemelor ce existau la motor. Din aceste considerente, garanție pentru a doua oară nu s-a mai acordat. Se mai menționează în referință că ulterior, reclamantul s-a adresat pîrîtului pentru alte lucrări de reparație auto la data de 07 iunie 2016 și 25 octombrie 2016, pentru care a achitat suma de 1 173 lei și suma de 2 360 lei.

Audiind participanții la proces prezenți în ședința de judecată, studiind materialele dosarului, instanța de judecată consideră necesar de a admite integral cererea de chemare în judecată, din următoarele considerente.”

” [...] Din prevederile sus enunțate, rezultă că anume pîrîtul este cel care urma să probeze că a prestat un serviciu corespunzător, cu atît mai mult, că pentru unele piese înlocuite, a fost acordat termen de garanție. În acest sens, simplele declarații, în lipsa unor dovezi concrete, în lipsa unui raport de expertiză, constituie niște presupuneri ale pîrîtului, care nicidecum nu pot avea valoare probantă.”

”De asemenea, conform art. 18, alin.(1) din Legea nr. 105 din 13 martie 2013 cu privire la protecția consumatorilor (în vigoare la momentul prestării serviciului defectuos) remedierea gratuită a deficiențelor apărute la produs, serviciu, înlocuirea gratuită sau restituirea contravalorii produsului, serviciului necorespunzător în cadrul termenului de garanție sau termenului de valabilitate, deficiențe care nu sunt imputabile consumatorului, se face necondiționat de către vânzător, prestator într-un termen de cel mult 14 zile calendaristice de la data înaintării reclamației de către consumator sau în termenul stabilit prin contract.

Alin. (2) al aceluiași articol prevede, dacă vânzătorul, prestatorul refuză conform prevederilor alin. (1), ei sînt obligați să dovedească vina consumatorului în ceea ce privește deficiențele apărute la produsul vîndut, serviciul prestat prin expertiza tehnică efectuată de o terță parte competentă în domeniu, abilitată în conformitate cu legislația, într-un termen de cel mult 14 zile calendaristice de la data înaintării pretenției de către consumator. În caz contrar, ei sînt obligați să îndeplinească cerințele prevăzute la alin.(1).

În conexiunea celor relatate, ținînd cont de faptul că prestatorul a refuzat să satisfacă reclamația consumatorului, precum și în situația în care de către compania pîrîtă nu a fost dovedită vina consumatorului, după cum s-a stabilit la art. 18 alin. (2) din Legea nr. 105 din 13 martie 2013 (în vigoare la momentul prestării serviciului defectuos), solicitarea reclamantului, Bîrcă Vasile, privind încasarea contravalorii serviciilor necorespunzătoare de reparație auto în mărime de 16 433 lei și contravaloarea serviciilor de evacuare a automobilului în mărime de 1000 lei, urmează a fi admisă.”

[...]

Astfel, la data de 14.06.2018, Judecătoria Chișinău sediul Ciocana, a emis hotărârea prin care a admis integral cererea consumatorului Bîrcă Vasile împotriva SRL Excelent Capital.

Nefiind de acord cu hotărârea emisă, ”Excelent Capital” SRL a declarat apel împotriva acesteia, argumentând între altele, prin următoarele :

[...] ”Reieșind din avizul care a însoțit plîngerea (f.d.20), plîngerea (reclamația) a fost expediată în adresa SRL Excelent Capital abia la data de 03.02.2017 și refuzată în primire de către acesta la data de 06.02.2017, iar cererea privind efectuarea expertizei a fost depusă la CNEJ de către SRL Excelent Capital, la data de 16.02.2017, adică în termenul de 14 zile prevăzut de lege (f.d. 52).

În astfel de condiții, avînd în vedere, că reclamantul s-a comportat cu rea-credință și nu a prezentat autovehiculul la solicitarea CNEJ-ului pentru efectuarea expertizei tehnice la data de 15.02.2018, nu a reacționat la solicitarea CNEJ-ului din 25.01.2018 și nici a avocatului apelantului-pîrît din 07.02.2018 (f.d. 73-f.d. 77, f.d. 90) pentru prezentarea la expertiză, se consideră că intimatului-reclamant îi sunt imputabile toate consecințele la caz și doar din aceste considerente acțiunea acestuia urma a fi respinsă.”

Prin urmare, Excelent Capital SRL, nu recunoaște nicidecum culpa sa, dimpotrivă, afirmă că toate deficiențele apărute se datorează vinei consumatorului, însă, nu a putut demonstra acest fapt, deoarece a fost lipsit prin lege de instrumentul probatoriu și anume de dreptul de a demonstra în judecată circumstanțele menționate, fiindu-i impuse prin lege condiții care sunt imposibil de realizat din cauza termenului prea scurt și din lipsa de competență și atribuții de efectuare a expertizei.

La momentul dat, cauza se află pe rolul Curții de Apel Chișinău, care examinează pricina civilă în ordine de apel, dosar nr.02-2a-17139-09082018.

IV – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

14.

Legea Nr. 105, din 13-03-2003, privind protecția consumatorilor, în special versiunea în vigoare din data 19.07.16 în baza modificărilor prin LP153 din 01.07.16, MO215-216/19.07.16 art.475, art.18 al.2, această normă este aplicabilă speței dar nu numai în această redacție dar și redacțiile menționate anterior, și anume, considerăm neconstituțional - *Articolul 18. Remedierea, înlocuirea, restituirea contravalorii produsului, serviciului necorespunzător, reducerea prețului, textul alineatului 2 al art.18 :*

”(2) Dacă vânzătorul, prestatorul refuză să satisfacă reclamația consumatorului conform prevederilor alin. (1), ei sînt obligați să dovedească vina consumatorului în ceea ce privește deficiențele apărute la produsul vîndut, serviciul prestat prin expertiza tehnică efectuată de o terță parte competentă în domeniu, abilitată în conformitate cu legislația, într-un termen de cel mult 14 zile calendaristice de la data înaintării pretenției de către consumator. În caz contrar, ei sunt obligați să îndeplinească cerințele prevăzute la alin.(1).”

Considerăm, că această normă contravine **art.20 al Constituției**, deoarece îngreădește dreptul la o justiție efectivă și echitabilă, deși formal acest drept nu este îngreădit la modul direct, totuși, în realitate, acest drept este vădit irealizabil, odată ce vânzătorul/prestatorul este din start decăzut de posibilitatea de a prezenta proba esențială - expertiza.

Astfel, de către legiuitor, este pusă sarcina probațiunii pe seama exclusivă a vânzătorului/prestatorului, care însă, neavând nicio pârghie și nici un instrument legal, nu poate efectua o expertiză precum și nu poate decide sau influența sub nicio formă efectuarea expertizei de către un terț, anume în termen de a 14 zile, deoarece cu aceste atribuții sunt investite instituțiile acreditate în modul stabilit de lege. Or, anume aceste condiții imperative fiind expuse cumulativ – **demonstrarea vinei consumatorului în termen de 14 zile prin expertiza efectuată de un terț, în caz contrar, ei sînt obligați să îndeplinească cerințele prevăzute la alin.(1)** – constituie forma de *”colaps”* juridic care induce partea pârâtă în imposibilitate totală de a își apăra drepturile sale. Or, pentru a-și apăra drepturile într-un proces civil, vânzătorul/prestatorul este impus de Codul de procedură civilă să prezinte probe în conformitate cu prevederile **articolul 118**,

Obligația probațiunii în judecată:

”(1) Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.”

Astfel, pârâtul *”Excelent Capital SRL”*, a fost pus în fața faptului împlinit și indus de către legea protecției consumatorilor în situația când, din circumstanțe care nu îi sunt imputabile și nu depind de el, să fie în imposibilitate efectivă de a demonstra vinovăția consumatorului, cât și de posibilitatea de a se apăra în fața instanței de judecată, deoarece consumatorul a refuzat să prezinte automobilul la expertiză bazându-se pe faptul că ar fi expirat 14 zile de la momentul refuzului de a îi fi satisfăcută pretenția sa.

Acest argument a fost susținut pe deplin și de către instanța de fond, care s-a bazat în mod prioritar pe această normă la emiterea hotărârii, normă pe care o considerăm a fi neconstituțională, deoarece îngreădește accesul la o satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești și care îngreădește în consecință și accesul la justiție – deci, norma dată contravine expres **art.20 al.1, 2 din Constituția RM : Accesul liber la justiție :**

”(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreădi accesul la justiție.”

Cu toate că pârâtul, după refuzul de a satisface pretenția consumatorului exprimat la 06.02.2017, s-a adresat către CNEJ pentru efectuarea expertizei la data de 16.02.2017 – totuși, acest fapt din start este unul inutil, deoarece CNEJ nu efectuează expertiza în 14 zile, din motivul volumului mare de solicitări cât și din motivul complexității expertizei. În cazul din speță se observă, că rândul de a fi efectuată această expertiză a ajuns practic peste 1 an. (*răspunsul CNEJ se anexează*)

Deși, cauza civilă era pe rolul instanței la momentul menționat, reclamantul a avut posibilitatea să se eschiveze de la prezentarea la expertiză a automobilului, făcând uz de această normă inechitabilă și abuzivă, iar instanța a agreat acest comportament, aplicând anume norma menționată pe care o contestăm.

Pe cale de consecință, vânzătorul/prestatorul este "per initio" în situația când nu poate conta la o justiție echitabilă și la o **satisfacție efectivă**, deoarece există o normă care îi îngreădește expres acest drept, creându-i condiții în care acesta nu mai poate prezenta instanței de judecată proba de bază a litigiului, or, proba dată se află nemijlocit la partea adversă, iar instituția care efectuează expertiza este un terț impus ca într-un termen nejustificat de scurt (14 zile) să efectueze o expertiză, care de altfel este una complicată.

Legea cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar nr. 68 din 14.04.2016

Articolul 2. Noțiuni

"birou de expertiză judiciară – tip de organizare a activității de expertiză judiciară sub forma de birou individual de expertiză judiciară sau birou asociat de expertiză judiciară, în cadrul căruia își exercită profesia experții judiciari;

expert judiciar – persoană calificată și abilitată, conform legii, să efectueze expertize și să formuleze concluzii în specialitatea în care este autorizată, cu privire la anumite fapte, circumstanțe, obiecte materiale, fenomene și procese, organismul și psihicul uman, și care este inclusă în Registrul de stat al experților judiciari;

expertiză judiciară – activitate de cercetare științifico-practică, efectuată în cadrul procesului civil, penal sau contravențional (denumit în continuare proces judiciar) în scopul aflării adevărului prin efectuarea unor cercetări metodice cu aplicarea de cunoștințe speciale și procedee tehnico-științifice pentru formularea unor concluzii argumentate cu privire la anumite fapte, circumstanțe, obiecte materiale, fenomene și procese, corpul și psihicul uman, ce pot servi drept probe într-un proces judiciar;

instituție publică de expertiză judiciară – autoritate publică (instituție) care este parte componentă a sistemului instituțiilor publice de expertiză judiciară, finanțată de la bugetul de stat, precum și din alte surse neinterzise de lege;

laborator de expertiză judiciară – local sau încăpere a unei instituții în care se efectuează expertiza judiciară și care este prevăzută cu instalații speciale, aparate și instrumente pentru realizarea cercetărilor sau este amenajată într-un alt mod, conform specialității de expertiză judiciară corespunzătoare;"

Articolul 13. Termenul de efectuare a expertizei judiciare

(1) Termenul de efectuare a expertizei judiciare se stabilește de către conducătorul instituției publice de expertiză judiciară sau de către expertul judiciar în cazul expertului judiciar care își desfășoară activitatea în cadrul unui birou de expertiză judiciară care a primit spre executare actul de dispunere a expertizei judiciare, ținând cont de genul acesteia, gradul ei de complexitate, normativele de muncă aprobate și termenul solicitat de ordonatorul expertizei.

(2) La solicitarea motivată a expertului judiciar, termenul de efectuare a expertizei poate fi prelungit de către conducătorul instituției publice de expertiză judiciară sau, în cazul expertului judiciar care își desfășoară activitatea în cadrul unui birou de expertiză judiciară, sub răspundere proprie, fapt care se aduce la cunoștința ordonatorului expertizei."

Articolul 16. Acțiunile premergătoare efectuării expertizei judiciare în cadrul instituției publice de expertiză judiciară

(1) La recepționarea actului de dispunere a expertizei judiciare, conducătorul instituției publice de expertiză judiciară îl transmite, pentru efectuarea cercetărilor solicitate, expertului judiciar sau comisiei de experți judiciari nominalizați în conținutul acestuia.

(2) În cazul în care expertul judiciar sau experții judiciari din componența comisiei nu sînt nominalizați în conținutul actului de dispunere a expertizei judiciare, conducătorul instituției publice de expertiză judiciară numește un expert anume sau o comisie de experți în sarcina cărora se pune efectuarea expertizei judiciare solicitate.

(3) În cazul prevăzut la alin.(2), conducătorul instituției publice de expertiză judiciară are dreptul să delege șefilor subdiviziunilor de expertiză responsabilitatea de numire a expertului sau a comisiei de experți, iar șefii respectivi au obligația să numească, în termen de 2 zile lucrătoare, expertul sau comisia de experți în sarcina cărora se pune efectuarea expertizei dispuse.

(4) În cazul în care, la efectuarea expertizei judiciare, este necesară implicarea unui expert judiciar sau a unui specialist din afara instituției publice de expertiză judiciară, conducătorul acesteia informează ordonatorul expertizei judiciare, în termen de 2 zile lucrătoare de la recepționarea actului de dispunere a expertizei judiciare, despre implicarea expertului judiciar sau a specialistului respectiv, precum și despre necesitatea identificării subiectului care va suporta cheltuielile privind remunerarea acestuia.

(5) Dacă, în termen de 3 zile lucrătoare, ordonatorul expertizei judiciare nu își prezintă dezacordul față de includerea unui expert judiciar ori a unui specialist din afara instituției publice de expertiză judiciară sau față de persoana acestuia, acesta se consideră acceptat.

Hotărîrea Guvernului pentru aprobarea tarifelor la serviciile de expertiză judiciară și extrajudiciară nr. 194 din 24.03.2017 (în vigoare 07.04.2017)

TARIFELE la serviciile de expertiză judiciară prestate de Centrul național de expertize judiciare, Ministerul Afacerilor Interne și Centrul Național Anticorupție

Genul expertizei judiciare	Specialitatea (tipul) expertizei judiciare	Timpul efectuării unei expertize, în funcție de complexitatea acesteia (numărul de ore)		
		simplă	medie	complicată
16. Expertiza autotehnică	16.02. Examinarea stării tehnice a mijloacelor de transport și a pieselor lor	36	60	180

Conform tabelului prezentat rezultă, că o expertiză complicată se efectuează în termen de 180 ore ceea ce presupune 22,5 zile calendaristice (a câte 8 ore lucrătoare pe zi) fără zile de odihnă, iar zile lucrătoare ar rezulta 28,5 zile. O expertiză medie ar dura 7,5 zile fără zile de odihnă ce presupune 9,5 zile lucrătoare. Totodată, procedura de pregătire pentru organizarea expertizei în baza art.16 al legii cu privire la expertiza judiciară, este de 2 zile lucrătoare pentru repartizare și 3 zile lucrătoare pentru acceptarea expertului.

În concluzie, per total, pentru o expertiză complicată se necesită minim 33,5 zile lucrătoare iar pentru o expertiză medie ar fi nevoie de 14,5 zile lucrătoare și plus minim o zi pentru pregătirea în formă scrisă a raportului de expertiză, în total 15,5 zile lucrătoare pentru expertiză de complexitate medie și asta dacă este să privim "in abstracto" că expertiza va fi efectuată fără a ține cont de rîndul altor expertize și de alte activități obligatorii legate de organizarea activității expertului și a instituției, care de asemenea necesită timp.

Aceste calcule demonstrează că de facto, efectuarea a unei expertize în 14 zile calendaristice de la data depunerii reclamației, este imposibilă.

Totodată, prevederile **Codului Civil RM**, conțin o serie de norme, care acordă dreptul debitorului de a își apăra interesele cât și a se apăra împotriva comportamentului de rea credință a creditorului, aceste garanții, însă, își pierd efectul lor juridic prin faptul, că debitorul nu poate efectiv să demonstreze instanței de judecată vina creditorului din motivele expuse anterior în textul prezentei sesizări.

Cod Civil RM nr. 1107-XV din 06.06.2002 :

Articolul 513. Buna-credință și diligența

(1) Debitorul și creditorul trebuie să se comporte cu bună-credință și diligență la momentul nașterii, pe durata existenței, la momentul executării și stingerii obligației.

(2) Este nulă clauza prin care se derogă de la prevederile alin.(1).

Articolul 602. Răspunderea pentru neexecutarea obligației

(1) În cazul în care nu execută obligația, debitorul este ținut să-l despăgubească pe creditor pentru prejudiciul cauzat astfel dacă nu dovedește că neexecutarea obligației nu-i este imputabilă.

Articolul 612. Vinovăția îndreptățitului la nașterea prejudiciului

(1) Dacă la nașterea prejudiciului sau a unei alte obligații de compensare a concurat vinovăția celui îndreptățit la despăgubire sau la compensare, existența și întinderea obligației de despăgubire sau de compensare depind de împrejurări și, în special, de măsura în care prejudiciul este cauzat de o parte sau de cealaltă parte.

(2) Dispoziția alin.(1) se aplică și atunci când vinovăția celui prejudiciat se restrânge la faptul că el a omis să preîntâmpine sau să diminueze prejudiciul.

Astfel, este evident, că norma, care îngrădește dreptul de a demonstra vinovăția creditorului, este una care afectează în mod direct drepturile și interesele legitime ale debitorului. Prin urmare, norma contestată, încalcă vădit **art.20 alin.1 al Constituției**, care protejează expres aceste valori.

Totodată, această normă, constituie în sine și o restricție disproporțională, care odată aplicată în forma expusă, face imposibilă satisfacția efectivă din partea instanțelor judecătorești în vederea apărării drepturilor și intereselor persoanelor vizate, astfel, norma contestată, contravine expres și prevederilor **art.54** al Constituției RM.

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

15.

În temeiul celor expuse, bazându-ne pe prevederile 135 alin. (1) lit. a) și lit.g) din Constituție, **solicităm efectuarea controlului constituționalității și declararea ca fiind neconstituțional art.18 alin.(2) din Legea nr.105 din 13 martie 2013, privind protecția consumatorilor, deoarece acesta contravine vădit prevederilor art.20 al.1, 2, și art.54 al.2, 3, 4 din Constituția RM :**

Și anume solicităm a fi declarat neconstituțional textul :

I. alineatului 2 al art.18, din Legea Nr. 105, din 13-03-2003, privind protecția consumatorilor, versiune în vigoare din data 19.07.16 în baza modificărilor prin LP153 din 01.07.16, MO215-216/19.07.16 art.475

Articolul 18. Remedierea, înlocuirea, restituirea contravalorii produsului, serviciului necorespunzător, reducerea prețului

”(2) Dacă vânzătorul, prestatorul refuză să satisfacă reclamația consumatorului conform prevederilor alin. (1), ei sânt obligați să dovedească vina consumatorului în ceea ce privește deficiențele apărute la produsul vândut, serviciul prestat prin expertiza tehnică efectuată de o terță parte competentă în domeniu, abilitată în conformitate cu legislația, într-un termen de cel mult 14 zile calendaristice de la data înaintării pretenției de către consumator. În caz contrar, ei sânt obligați să îndeplinească cerințele prevăzute la alin.(1).”

Dar și textul analogic în redacțiile menționate mai jos :

II. Art.18⁵ alin.3, din Legea nr.105, din 13-03-2003, privind protecția consumatorilor, versiune în vigoare din data 16.03.17 în baza modificărilor prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657, Articolul 18⁵. Modul de depunere și soluționare a reclamațiilor

”(3) Dacă vânzătorul, prestatorul refuză să satisfacă reclamația consumatorului conform prevederilor art. 18 alin. (2) și art. 181 alin. (1), ei sânt obligați să dovedească vina consumatorului în ceea ce privește deficiențele apărute la produsul vândut, serviciul prestat prin expertiza tehnică efectuată de o terță parte competentă în domeniu, abilitată în conformitate cu legea, într-un termen de cel mult 14 zile calendaristice de la data depunerii reclamației de către consumator. În caz contrar, ei sânt obligați să îndeplinească cerințele prevăzute la art. 18 alin. (2) și art. 181 alin. (1) conform opțiunii consumatorului.”

III. Totodată și textul din redacția art.13 alin.2, a Legii, Nr. 105, din 13-03-2003, privind protecția consumatorilor, versiune în vigoare din data 17.04.2015 în baza modificărilor prin LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145.

Articolul 13. Remedierea, înlocuirea, restituirea contravalorii produsului, serviciului necorespunzător, reducerea prețului

”(2) Dacă vânzătorul, prestatorul refuză să satisfacă reclamația consumatorului conform prevederilor alin.(1), ei sânt obligați să dovedească vina consumatorului în ceea ce privește deficiențele apărute la produsul vândut, serviciul prestat prin expertiza tehnică efectuată de o terță parte competentă în domeniu, abilitată în conformitate cu legislația, într-un termen de cel mult 14 zile calendaristice de la data înaintării pretenției de către consumator. În caz contrar, ei sânt obligați să îndeplinească cerințele prevăzute la alin.(1).”

VI – DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

16.

Deși, prin legea LP168 din 26.07.18, MO333-335/24.08.18 art.549 s-a modificat legea Nr. 105, din 13-03-2003, privind protecția consumatorilor, a formulat o altă redacție a normei date, care deja a restabilit echitatea în acest aspect :

LEGE Nr. 105, din 13-03-2003, privind protecția consumatorilor

Versiune în vigoare din 24.02.19 în baza modificărilor prin LP168 din 26.07.18, MO333-335/24.08.18 art.549; Articolul 185. Modul de depunere și soluționare a reclamațiilor:

”(3) Dacă vânzătorul/prestatorul refuză să satisfacă reclamația consumatorului conform prevederilor art.18 alin.(2) și art.181 alin.(1) pe motiv că neconformitatea a apărut din motive imputabile consumatorului și acesta nu este de acord cu asemenea concluzie, vânzătorul/prestatorul este obligat să dovedească vina consumatorului în ceea ce privește deficiențele apărute la produsul vândut, serviciul prestat prin expertiza tehnică efectuată de o terță parte competentă în domeniu, abilitată în conformitate cu legea. În acest caz, într-un termen de cel mult 14 zile calendaristice de la data depunerii reclamației, vânzătorul/prestatorul notifică, printr-un document scris, pe suport de hârtie sau pe orice alt suport durabil, consumatorul cu privire la depunerea cererii de efectuare a expertizei, la datele de contact ale instituției abilitate în desfășurarea expertizelor și, la cererea consumatorului, transmite acestuia dovada înregistrării solicitării de expertiză a produsului corespunzător în instituția respectivă. În caz contrar, vânzătorul/prestatorul este obligat să îndeplinească cerințele prevăzute la art. 18 alin. (2) și art. 181 alin. (1).”

Totuși, norma modificată va intra în vigoare abia la 24.02.2019 și nu poate fi aplicată retroactiv ”in *communem*” și nici în cauza din speță, prin urmare, este actuală și necesară în continuare declararea neconstituționalității normei enunțate, întru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor fizice și juridice, dar în mod special pentru soluționarea corectă și obiectivă a litigiului din speță.

Conform jurisprudenței CEDO, alături de alte drepturi substanțiale pe care statele s-au obligat să le asigure, în temeiul art.1, tuturor persoanelor ce se află sub jurisdicția lor, Convenția Europeană reglementează două drepturi procedurale (în materia civilă), care „se concretizează în garanții cu privire la punerea în valoare a drepturilor și libertăților ce îi sânt recunoscute persoanei în fața instanțelor judecătorești”:

- dreptul la un proces echitabil (art. 6 din Convenția Europeană);
- dreptul la un recurs efectiv (art. 13 din Convenția Europeană).

1. Dreptul la un proces echitabil

”Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa...”

13. Dreptul la un remediu efectiv

”Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.”

15

VII - LISTA DOCUMENTELOR

17.

- a. Procura reprezentantului;
- b. Copia licenței de avocat;
- c. Extras din registrul de stat al societăților comerciale;
- d. Copia actelor pertinente din dosarul civil în speță.

VIII - DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

18.

Prezenta sesizare este un document juridic și poate afecta drepturile și obligațiile personale.

Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Locul : **Chișinău, RM**

Data : **03.01.2019**

(Semnătura autorului sesizării sau a reprezentantului)

Reprezentant, avocat Scutelnic Constantin

ÎNCHEIERE

12 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil al Curții de Apel Chișinău

Având în componența sa:

Președintele ședinței, judecătorul

Maria Guzun

Judecătorii

Grigore Dașchevici și Liuba Pruteanu

Grefier

Irina Moraru

Examinând în ședință publică cererea înaintată de avocatul Constantin Scutelnic în interesele Societății cu răspundere limitată „Excelent Capital”, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Bîrcă Vasile către SC „Excelent capital” SRL privind încasarea contravalorii serviciilor, a penalităților și a cheltuielilor de judecată,-

CONSTATĂ:

La 15 martie 2017, Bîrcă Vasile a depus cerere de chemare în judecată împotriva societății cu răspundere limitată „Excelent Capital” privind încasarea contravalorii serviciilor, a penalităților și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul, Bîrcă Vasile, a indicat că la 19 aprilie 2016 s-a adresat către compania pîrîită pentru reparația automobilului său de model „Toyota Corolla”, cu nr. de înmatriculare RFS 652. Problema ce apăruse la automobil se trăgea de la „turbosufior” și necesita diagnosticare și înlocuire.

În rezultatul efectuării lucrărilor de reparație a automobilului, reclamantul a achitat suma de 7800 lei, conform bonului fiscal și actului cu lista lucrărilor efectuate.

La 11 mai 2016, automobilul reclamantului s-a defectat din nou, problema fiind aceeași componentă.

În aceeași zi automobilul a fost transportat la stația de deservire tehnică a pîrîtului, unde reclamantul a mai achitat suma de 5100 lei doar pentru lucrările de reparație.

Ulterior, automobilul s-a mai defectat la data de 07 iunie 2016, precum și la 25 octombrie 2016. Pentru ultimele lucrări-reparații auto, reclamantul a achitat suma de 1 173 lei și, respectiv, suma de 2 360 lei.

În total, Bîrcă Vasile a achitat pentru lucrările de reparație a automobilului suma de 16 433 lei, termenul de garanție fiind de 12 luni.

Susține că ultima dată automobilul s-a defectat la 23 ianuarie 2017 în r-nul Anenii Noi și a fost remorcat cu ajutorul evacuatorului în mun. Chișinău. Pentru serviciile de remorcare, reclamantul a achitat suma de 1000 lei.

Menționează că, la 23 ianuarie 2017, precum și la 06 februarie 2017, pârîtului i-a fost înaintată o reclamație pentru soluționarea litigiului pe cale amiabilă.

La 23 ianuarie 2017, pârîtul, chiar și în lipsa unui raport de expertiză, a răspuns că refuză să restituie contravaloarea serviciilor necalitative de reparație.

Afirmă că, procedura prealabilă de soluționare a litigiului pe cale extrajudiciară a fost respectată cu strictețe. Pentru că nu i-a fost satisfăcută reclamația în termen de 14 zile, Bîrcă Vasile a calculat penalitatea în mărime de 5 % din prețul serviciului de 16433 lei, pentru o perioadă de 60 zile întârziere (23 ianuarie 2017 – 23 martie 2017), care constituie 49299 lei.

Solicită, reclamantul, Bîrcă Vasile, încasarea din contul pârîtului, contravaloarea serviciilor necorespunzătoare de reparație auto în mărime de 16 433 lei, contravaloarea serviciilor de evacuare a automobilului în mărime de 1000 lei, penalitatea în mărime de 49299 lei și cheltuielile de judecată. La 19 septembrie 2017, reprezentanta pârîtului, societatea

Prin hotărîrea Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana din 14 iunie 2018, cererea de chemare în judecată înaintată de către Bîrcă Vasile către SC„Excelent capital”SRL privind încasarea contravalorii serviciilor, a penalităților și a cheltuielilor de judecată a fost admisă integral.

Exprimându-și dezacordul cu hotărîrea primei instanțe, la data de 21 iunie 2018, SC„Excelent capital”SRL a contestat-o cu apel.

La 10 ianuarie 2019, prin intermediul Curții de Apel Chișinău, avocatul Constantin Scutelnic în interesele Societății cu răspundere limitată„Excelent Capital” a înregistrat cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 18 alin. (2) din Legea nr. 105 din 13 martie 2003, privind protecția consumatorilor *„Dacă vânzătorul, prestatorul refuză să satisfacă reclamația consumatorului conform prevederilor alin. (1), ei sînt obligați să dovedească vina consumatorului în ceea ce privește deficiențele apărute la produsul vîndut, serviciul prestat prin expertiza tehnică efectuată de o terță parte competentă în domeniul, abilitată în conformitate cu legislația, într-un termen de cel mult 14 zile calendaristice de la data înaintării pretenției de către consumator. În caz contrar ei sînt obligați să îndeplinească cerințele prevăzute la alin. (1)”*.

În ședința instanței de apel, părțile nu s-au prezentat, procedura de citare fiind îndeplinită.

Astfel, colegiul civil a dispus examinarea cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în lipsa părților, întrucît aceștia au fost citați legal.

Analizând actele și circumstanțele cauzei, instanța de apel ajunge la concluzia de a admite cererea cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 12¹ alin. (1), (2) și (3) Cod de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărîrilor

Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională (2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate. (3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîină pledoariile.

Totodată, prin Hotărârea nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a statuat că, în sensul articolului 135 alineatul (1) lit. a) și g) coroborat cu articolele 20, 115, 116 și 134 din Constituție, excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către **oricare dintre părți** sau reprezentantul acesteia, precum și de către **instanța de judecată din oficiu**. Sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale **de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza**. Judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, **limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții**: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

La caz, verificând întrunirea condițiilor enumerate mai sus, instanța de apel constată că, obiectul sesizării intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de reprezentantul uneia din părți, împuternicit în conformitate cu prevederile art. 80, 81 din Codul de procedură civilă; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Din aceste raționamente, instanța de apel ajunge la concluzia de a admite cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și a transmite sesizarea Curții Constituționale.

În conformitate cu art. 12¹, art. 269-270 CPC, Colegiul civil al Curții de Apel Chișinău,

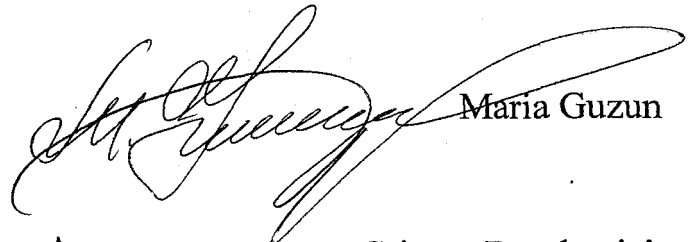
DISPUNE :

Se admite cererea înaintată de avocatul Constantin Scutelnic în interesele Societății cu răspundere limitată „Excelent Capital” privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 18 alin. (2) din Legea nr. 105 din 13 martie 2003, privind protecția consumatorilor *„Dacă vânzătorul, prestatorul refuză să satisfacă reclamația consumatorului conform prevederilor alin. (1), ei sânt obligați să dovedească vina consumatorului în ceea ce privește deficiențele apărute la produsul vândut, serviciul prestat prin expertiza tehnică efectuată de o terță parte competentă în domeniul, abilitată în conformitate cu legislația, într-un termen de cel mult 14 zile calendaristice de la data înaintării pretenției de către consumator. În caz contrar ei sânt obligați să îndeplinească cerințele prevăzute la alin. (1)”*.

Se remite Curții Constituționale a Republicii Moldova sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, formulată de avocatul Constantin Scutelnic în interesele Societății cu răspundere limitată „Excelent Capital”.

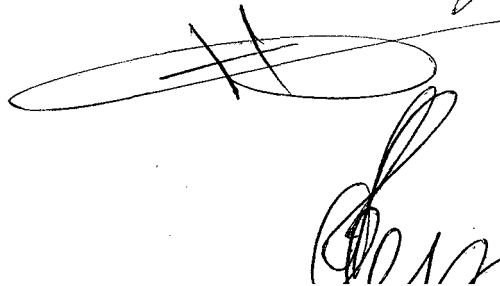
Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Maria Guzun

Judecătorii

Grigore Dașchevici

Liuba Pruteanu